

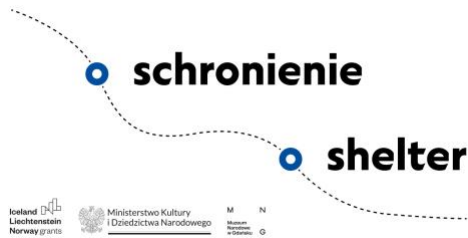

Rolnictwo a klimat

Dr Ruta Śpiewak

Relacja między rolnictwem a zmianami klimatu jest dwutorowa. Z jednej strony główne współcześnie przemysłowe sposoby uprawy roli przyczyniają się do kryzysu klimatycznego. Z drugiej strony, rolnicy i ziemia uprawna doświadczają zgubnych skutków zmian klimatu, choćby coraz dłuższych i częstszych okresów suszy. Rolnictwo ma zapewnić wystarczającą podaż żywności, utrzymać w dobrej kondycji obszary wiejskie, zarządzać zasobami ziemi i dbać o dobrostan zwierząt, jak też o utrzymanie bioróżnorodności, oraz właściwie zarządzać zasobami wodnymi. Dopiero uwzględniając te wszystkie zadania, można zrozumieć, jak ważne jest rolnictwo dla społeczeństwa, gospodarki i klimatu. Jednocześnie utrzymywanie współczesnego modelu rolnictwa przemysłowego – z bardzo dużymi gospodarstwami, w których uprawia się jeden typ roślin przy dużym wykorzystaniu środków ochrony roślin i nawozów – daje negatywne skutki w tych wszystkich obszarach.

Intensywna gospodarka rolna, brak płodozmianu, nadużywanie nawozów sztucznych, osuszanie bagien itp. powoduje wyjaławianie gleby, niszczy jej bioróżnorodność, pogarsza jakość produkowanej żywności. Badacze szacują, że utrata wartości odżywczych, m.in. cynku, żelaza, witaminy B, protein, prowadzi do pogłębiania problemu głodu i niedożywienia na świecie zarówno wśród ludzi, jak i zwierząt. Zglobalizowany system żywnościowy przyczynia się również do wzrostu nierówności – małe gospodarstwa to w skali globu 72% wszystkich, a zajmują one tylko 8% ziemi rolnej. Większość dotacji i zysków z upraw trafia więc do niewielkiej liczby potężnych producentów, z których znaczna część należy do korporacji globalnych. System żywnościowy zaś jest nieefektywny, na świecie marnuje się 30% żywności, podczas gdy 10% (830 mln) ludności globu jest wciąż niedożywiona. Rozwiązaniem może być agroekologia, która opiera się na zasadach ekologicznych, zakładających znaczne ograniczenie nakładów zewnętrznych (np. pestycydów), a także

wspomaganie życia biologicznego w glebie, wsparcie bioróżnorodności i oszczędność energii. Praktyki różnią się lokalnie w zależności od lokalnej wiedzy i zasobów, nawiązują więc do dawnych tradycji, właściwych danej społeczności. Lokalne systemy żywnościowe mają być odpowiedzią na globalny system żywnościowy zarządzany przez nieliczne, ale potężne korporacje, nieuwzględniający specyfiki danego obszaru ani pod względem środowiskowym, ani kulturowym. Jest to metoda mniej restrykcyjna niż certyfikowane rolnictwo ekologiczne, natomiast kładąca większy nacisk na aspekty społeczne produkcji rolnej, jak dbałość o prawa pracownicze.